

Người Nhật Bản nổi tiếng với Nghệ Thuật Cắm Hoa trên thế giới. Trong khi tôi hiểu được gia khác, mỗi người có thích hình thức và màu sắc của các bông hoa thì để tìm kiếm của Nghệ Thuật Cắm Hoa Nhật Bản là sự chú trọng vào đường nét. Một cành hoa tuy tìm thấy vẻ đẹp nhưng phải để có vẻ đẹp thì nào để tạo nên một đường nét đẹp xuôi phải hợp với tính tự nhiên, như vậy đòi hỏi sự hiểu biết của người cắm hoa về cách mọc tự nhiên của vật liệu hoa lá, cũng như tìm lòng yêu thiên nhiên của người đó trong mỗi giai đoạn tăng trưởng của hoa lá cành.

1/ Ý nghĩa và nội dung của Nghệ Thuật Ikebana.

Ikebana ra đời vào 14 thế kỷ trước, được nghĩ ra để tạo nên sự trang trọng cho một sự quan niệm triết học của Phật Giáo tại Nhật Bản. Tuy nhiên, thời gian trôi đi qua, năng khiếu riêng của người Nhật đã làm cho nghệ thuật cắm hoa mất dần đi ý nghĩa tôn giáo ban đầu, và rồi để lại tính vẻ thiên nhiên trong cách cắm hoa được nhìn nhận.

Trong cách cắm hoa, cần tìm sự hiểu biết về dòng thời gian và người nào có con mắt phân biệt có thể nhìn ra được điều này. Sự cắm hoa phải hiểu hiểu được thời gian, tháng, mùa, cũng như sự tăng trưởng liên tục của vật liệu sống. Ví dụ:

Quả khô: dùng hoa khô, trái cây khô hay lá cây khô.

Hiện tại: dùng hoa tươi, cành cây hay lá cây hoàn hảo.

Tương lai: dùng nụ hoa, nụ lá để hứa hẹn sự tăng trưởng sắp tới.

Sự cân nhắc về vật liệu sống cũng cần phải đi đôi với cách sắp đặt, trình bày:

Mùa Xuân: cách sắp đặt để thấy sự sống với các đường cong biểu hiện sinh lực.

Mùa Hè : cách xếp đồ t a ra và tràn đầy.

Mùa Thu: cách xếp đồ t m ng và th a th t.

Mùa Đông: cách xếp đồ t đ m bu n và l ng ngh .

Ph ng pháp c m hoa ph i mang tính cách t ng tr ng, mô t , nh ng m t s hình th c a hoa lá i ph i đ c ph i h p v i phong t c, t p quán và văn hóa. Vào các ngày qu c l , i có m t s cách c m hoa đ c n đ nh tr c và vào các đ p l h i, các nghi l gia đình có th b coi là thi u đ y đ n u không theo cách c m hoa thích h p và không tr ng bày th hoa thích h p. Hoa Cúc tr ng là hoa c a ngày T t đ u năm, trong khi vào ngày T t Búp Bê (m ng 3 tháng 3), ng i Nh t th ng dùng t i hoa Đào, và hoa Diên Vĩ (iris) là th hoa c a ngày T t Con Trai (m ng 5 tháng 5).

2/ Ikebana v i đ i s ng và thiên nhiên.

Ng i ngo i qu c th ng dùng các lo i hoa v i nhi u màu s c, nhi u hình d ng vào vi c trang trí, nh ng trong cách trang hoàng, ng i Nh t B n còn dùng các lá cây, cành cây... Nh v y v t li u dùng trong Nghệ Thuật Cắm Hoa không ph i ch gi i h n vào màu s c c a bông hoa mà còn có v đ p n m trong hình th c a lá và hoa, và trong s tăng tr ng c a hoa lá n i thiên nhiên.

Hoa đ c a thích nh t là th đang m c t nhiên trong v n hay n i mi n quê, vào lúc c m hoa. Hoa i đ c ph i h p v i đám lá t nhiên c a th hoa đó, đ m thêm vào là m t vài b i cây con hay b i hoa nh m c t nhiên đ i n n.

Ng i Nh t B n ít khi dùng lo i lá hay lo i hoa đã n h t t m c , b i vì các hoa lá đ c c m vào lúc n r nh t s mau héo tàn, r xu ng, di n t s suy tàn hay ch m đ t. Các cành cây có lá l n hay các b i cây nhi u lá cũng không đ c dùng đ n, mà n lá, n hoa đ c a thích h n. Lý do c a đ u này là vì trong khi t tr ng thái n , v đ p c a cành hoa không b che khu t và

trong khi dùng các n, ng i ng m hoa có đ c ni m vui là ng m nhìn chúng n ra t t, ch m ch p... Nh v y Nghệ Thuật Cắm Hoa ph i mang theo ý nghĩa phát tri n liên t c trong đ i s ng và ph i di n t sinh l c c a cu c s ng.

Nghệ Thuật Cắm Hoa Nhật B n đ t căn b n trên màu s c, đ ng nét, s nh p nhàng hài hòa đ c g ng di n t cách tăng tr ng c a hoa. Trong khi ng i Tây Ph ng luôn luôn nh n m nh vào các màu s c và s l ng c a v t li u, h ng s chú tâm vào v đ p c a các bông hoa thì ng i Nhật B n l i đ t n ng v các đ ng nét c a cách x p đ t, l i b c c, và h đã phát tri n nghệ thu t c m hoa bao g m c c n, cu ng, lá cũng nh hoa.

3/ Tri t Lý ti m n trong Nghệ Thuật Cắm Hoa Nhật B n.

Nói m t cách t ng quát, cách c m hoa Nhật B n g m ba nhóm hoa hay c n lá x p đ t theo hình tam giác. Nhóm chính i gi a, th ng đ ng, nhóm th hai nghiêng v m t bên so v i nhóm chính và nhóm th ba ng c l i, nghiêng v phía đ i so v i nhóm th hai. Thêm vào đó, ba đ ng nét chính trong bình hoa hay l ng hoa là th t ng tr ng cho Tr i – Đ t – Ng i (Thiên, Đ a, Nhân). Chính trong c u trúc này mà cách c m hoa đ c t o nên.

Đ ng nét quan tr ng nh t là c n hoa t ng tr ng cho “Tr i” (shin). Đây là đ ng trung tâm c a toàn th bình hoa, l ng hoa, vì th ng i ta đã ch n c n hoa nào m nh nh t làm công vi c này. Ti p theo c n chính là c n th (soe), đ i di n cho con ng i (Nhân). C n này ph i đ c x p đ t th nào đ di n t rõ đ ng h ng phát tri n, bung ra t đ ng trung tâm. Chi u cao c a c n th b ng 2/3 chi u cao c a c n chính, l i có ph n h i nghiêng v c n chính.

C n th ba (hikae) t ng tr ng cho “Đ t” (Đ a), là ph n ng n nh t, đ c đ t xoay v phía tr c hay h i đ i ngh ch v i phía g c c a hai c n kia. T t c ba ph n l i đ c c t ch t vào m t b ph n gi và l i ph i di n t cho th y s xu t phát t m t ngu n c i. Sau đó, các bông hoa khác đ c thêm vào m i ph n nh ng cách b c c khéo léo c a ba ph n chính k trên đ c coi là quan tr ng nh t.

Trong khi c m hoa, ng i ta đ t chi c khay đ ng t t c các hoa, lá, c n... v phía bên ph i và bình hoa hay đĩa c m hoa cách 60 phân tr c m t ng i c m hoa. N u đ t đĩa c m hoa g n h n thì d c m h n, nh ng đ có th d nh n ra cách b c c thì nên đ t bình hoa xa h n m t chút. Bình hoa cũng nên đ c đ t h i cao h n là h i th p, b i vì n u đ t th p, ng i ta s quen

về cách nhìn xu hướng và phong cách mang lại sự khác biệt khi bình hoa sau này lại được bày trên cao.

4/ Nghệ thuật bố cục Hoa khi trưng bày.

Hình dáng và cách lựa chọn cắm bình hoa hay đĩa cắm hoa rất quan trọng bởi vì cách bố cục cũng tùy thuộc vào cách lựa chọn, chi tiết trưng bày và chi tiết sâu sắc của dáng cắm cắm hoa.

Sau khi các vật liệu cắm hoa đã được chọn lựa, bố cục kế tiếp là tạo bố cục. Các cành hay các hoa, dù cho đã mọc gần giong và thế thế nào, cũng có các phần đặc biệt, đặc biệt là khi được dùng vào công việc sắp xếp một cách nghệ thuật. Vì thế chúng cần được tạo bố cục trước khi và trong khi các cành được sắp xếp lại với nhau.

Đặc biệt cho hoa tươi mát, người ta dùng tiếp các phương pháp thực vật lý và hóa học. Cách đơn giản và đơn giản nhất là cắt cuống hoa trong nước (mizukiri). Phương pháp này tránh cho cành hoa không bị cắt ngoài không khí làm kém đi sự hút nước. Với phương pháp hóa học, một dung dịch loãng hydrochloric acid hay sulphuric acid sẽ làm sạch lại hay làm tươi mát các bông hoa. Việc chà xát một chút muối vào đầu cuống hay cành hoa cũng mang lại kết quả tốt.

Các bông hoa và cành lá cần được xếp đặt chắc chắn, vững vàng và thẳng đứng, bằng cách uốn cành cắm vào phần bên trong của bình hoa hay đĩa cắm hoa. Việc uốn cành cây này cần phải làm rất chậm rãi và cẩn thận, làm bằng hai tay, tránh sao cành hoa không bị gãy.

Sự phát triển lịch sử của Nghệ Thuật Cắm Hoa Nhật Bản đã đi qua các thế kỷ bởi là thế kỷ Đền Rikka, thế kỷ Thiên Nageire và thế kỷ Kim Moribana.

Ngày nay thế kỷ Nhật Bản có nhiều trường phái cắm hoa. Các quy luật đặt ra bởi các trường phái này có thể khác nhau về quan niệm, về ý tưởng, về phương pháp... vì vậy mà có nhiều loại trường phái lý thuyết Nghệ Thuật Cắm Hoa.